

Eugenio Arozena

Elkarrizketatzailea: Gillermo Etxeberria

2016ko urtarrilaren 3an, hainbat kazetetan argitara eman zen albistea. Goizarin izengoitiz sinatua dago guk eskuartean izan duguna. Horra:

Eugenio Arotzenaren antzerki-bilduma dohaintzan eman dio Oiartzungo Udalak Euskaltzaindiari.

Andres Urrutia euskaltzainburua, Jexux Leonet Oiartzungo alkatea eta Eugenio Arotzena bildumagilea bera. / GOIZARIN

* * *

Eugenio Arotzenaren antzerki bilduma herritarren eta, bereziki, iker-tzaileen esku ipintzea xede, Oiartzungo Udalak Eugenio Arotzenaren antzerki bilduma dohaintzan eman dio Euskaltzaindiari.

Arotzenaren bildumak euskarazko antzerkia eta antzerki unibertsalari buruzko 2.800 erregistro baino gehiago ditu eta liburu, aldizkari, artikulua, kartel edota argazkiak biltzen ditu.

Dohaintza egiteko hitzarmena sinatu zuten abenduan bi erakundeotako ordezkariak. Oiartzungo Udalaren aldetik, Jexux Leonet alkateak eta Josune Cousillas Kultura zinegotziak parte hartu zuten sinadura ekitaldian. Euskaltzaindia, aldiz, Andres Urrutia euskaltzainburuak eta Erramun Osa idazkariordeak ordezkatu zuten.

«Eugenio Arotzenari bere antzerki-bilduma erosi ondoren, 2005eko urritik da Udalaren jabetzakoa funts hau. Bildumaren tamaina eta ezaugarriak kontuan hartuta, egoki kudeatzeko gaitasuna duen erakunde baten eskuetan uztea erabaki du Udalak», adierazi zuen Jexux Leonet alkateak.

Dohaintzaren bidez, antzerki-artxibo horri erabilera publikoa eman nahi dio Oiartzungo Udalak, herritarren eta ikertzaileen eskura jarriz, euskal antzerkigintzaren hedapenean eragiteko. Hitzarmenak jasotzen duen legez, «bilduma herritarren eta ikertzaileen esku ipintzeaz hauxe ulertu behar da: funts horiekiko erreferentzia bibliografiko edo artxibistikoak katalogo estandarretan integratzea, erabiltzaileek horien bidez eskuratu ahal izan dezaten». Horretarako gaitasuna duen erakundea da Euskaltzaindia.

Datozen bi urteetan, Euskaltzaindiak Arotzenaren bilduma katalogatuko du eta, batez ere, komunitate zientifikoaren esku jarriko du materiala.

Ibilbide oparoa

Eugenio Arozena Egimendia Oiartzungo Altzibar auzoan jaio zen 1940an. Bere harremana antzerki munduarekin Lartaunen bidez hasi zen, 60ko hamarkadan. Oiartzungo gazte mordoxka bat (Arozena bera, Xabier Lete, Iñaki Arbelaitz...) elkartu ziren talde hartan, baina hamar-kadaren bukaeran, Espainiako Gobernuaren eszeptzio egoerengatik mugimendua desegin zen.

1970ean Intxixu Taldea sortu zuten Oiartzunen Arotzenak eta beste zenbait gaztek. Antzerkiaren munduan esperimintatzea zen taldearen helburua, obra berriak bilatzea eta sortzea. 1971n hasi zen Arozena antzerki-obrak biltzen, «satisfakzio pertsonalerako». Bere bilduma izango zena abiatzen ari zen. 70eko hamarkada bukaeran, Arozena Eusko Jaurlaritzaren Antzerti fundazioko zuzendari lanetan hasi zen. Erretiratu arte izan zuen ardura hori.

Gaur egun, elizaren eragina euskal antzerkigintzan (II. Errepublika aurretik 60ko hamarkada arte) aztertzen ari da eta antzerki-obretako ikus-entzunezko irudiak bilatzen -batez ere, frankismo garaioak-.

* * *

EGAN aldizkariak, aspaldikoa du Eugenio Arozenarekin harremana. Han hainbat lan eta antzerki eman dira argitara gure aldizkari honetan.

Euskaltzaindiaren esku geratu da Eugenio Arozenaren ondare ugari eta interesgarria. Guk, hainbat xehetasun jakin nahi izan ditugu eta bera-rengana jo dugu.

Horra berarekin egin dugun elkarrizketa:

60ko hamarkada

Eugenio: Jakin badakigu, gutxi gora behera, zure antzerki bi-dea, baina hala ere, gure irakurleen atseginareko, hainbat xeheta-sun argitu nahi izan ditugu. Gogoratzen al zara 60ko hamarkada-ren hasieran, uste dut Lartaun taldea osaru zenuela. Esaizkiguzu garaiko berriak: noiz hasi zineten, zein zineten taldean, zein zen zuen helburua, zergatik desegin zen taldea...?

Hirurogeiko hamarkada berezia izan zen, gerla osteko hogeikada, Frankismoaren oinetako botak gizartea ixildu zuen eta halako sumisio batean erori zen. Hamarkada honetan euskal gizartea zurrunbilo batean nahasia zegoen eta sozio-ekonomia indartzen zihoan eran ere, langile-riaren inmigrazioa, inguruko lurraldeetatik etorritakoekin haunditzen zihoan, euskaldunak gure kultura zurrunbiloan gainbehera zihoala jabe-tuz eta betiko galdu ez zedin borrokatu beharra zegoen. Hamarkada honetan ETArek sorreraren ondorioz, mugimendu honetako militante askok Ifarraldera ihes egin beharra izan zuen. Ifarrean ere zurrunbiloa gaiztotu zen. 1969.ean, Anaiarte elkartea sortzen da Donibane Lohizun-en, iheslariak babesteko.

Abertzaletasuna euskal herri osora zabaltzen da eta dudarik gabe antzerkia ere tartean dago eta hainbat aldakuntzetan aintzindaritzara eramaten du.

Hamarkada honetako euskal antzerkiak adjetibo bat eta aldi berean horma haundi baten antzera, bizkarrean eraman du “Antzerki antifran-quista” denominazioa. Modo despektiboan gaztelarazko teatroek beti San Benito horrekin ibiliarazi gaituzte; teatroa, ulertze ximple batera makurtuz, gurea ez zen antzerkia -bi hitzetan- Frankoren aurkako pan-pletada bat besterik ez. Euskal teatroa zurrunbilo horretan zegoen giro zapalkuntza salatzen. Euskal antzerkia, pertsonen antzerkia zen eta jo-kolari bakoitzak bere mundu abertzale propioa zuen. Bakoitzak garaiko egoera eta zapalkuntza bere modura ulertzen zuen, eta horren arabera

saiatzen zen taularatzean Euskal Herriko zapalkuntza agerian uzten. Ez antzokian bakarrik, baita ere antzokitik aparte eguneroko bizitzan mezu hori bizitzen. Sasoi horretako taldeak eta egileak ez zuten konportamendu berdina zapalkuntzaren aurrean. Pentsa hamarkada honetan gutxien 1.500 pertsonai desberdinek antzerkian jokatu zutela, abertzale zurrunbiloaren partaide izan ziren eta inoiz ez ziren antzerki taldeak ideologi edo partidu jakin mende egon.

Hamarkada honetan antzerki emanaldi asko ospatu ziren. Saiatuko naiz koloretuenak eta printzen dirdiran, deigarrienak hona ekartzen. Kontuan edukitzekoa da bi hiri nagusietan, Bilbon TXINPARTA eta KRISSELU eta Donostian JARRAI talde berriztatzailen lanak sasoi hartan eza-gutu gabeko urratsak ematen hasi zirela.

Gerla aurreko antzerkiak alboan gelditzen dira naiz oraindik arrasato zenbait ikusi. Egile berrien lanak taularatzen dira, Larzabal, Zubikarai, Uxola, Etxaniz, Labayen, Monzon. Itzulpenak: Camus, O'Neil, Moliere, Miller, Durretman, Lorca... Itzulpen-lan hauen taularatzeak helburu pedagogikoa du, gizarteari antzerki unibertsalaren nondik norakoak erakutsiaz.

1964. urtean han hemenka, herriz-herri zebiltzan euskal antzerki taldeek elkarte bat sortu zuten, "Euskal Antzerki Taldeen Biltzarra" alegia. Biltzarra, bataz-beste 30en bat partaidez osatua zegoen (*Hegoaldekoak ziren. Ifarraldean beste hamarren batek osatzen zuten nahiz eta biltzar honetan partaide ez izan*). Bestalde, esan beharra dago, Euskal herriko edo bereziki Hegoaldeko euskal antzerki talde guztiak ez zirela biltzarreko partaide, euskal antzerki giroa bitan banaturik baitzegoen; bata, garai-ko egoera salatuz euskal kultura erreibindikatzen zutenak eta, besteak, gerra aurreko jarraitzaileak zirenak. Aipaturiko lehenengo zatian zeudenak "Euskal Antzerki Taldeen Biltzarra"ko bultzatzaileak ziren, buru Donostiako *Jarrai* antzerki taldea, eta bigarrenaren bultzatzaile Donostiako Deklamazio Eskola zen, bere lau edo bost bat antzerki talderekin.

Zaldibarren 1967. urtean euskal antzerkiak ospakizun historiko bat ospatu zuen. Hiru egunez, euskal antzerkilariok, 34 talde hegoaldetik eta 14 Ifarraldetik kurtsilo-topaketa batean bildu gien euskal antzerkia miatu eta ondorengo urteetako jokabideaz hitz egiteko. Interesgarritzat jotzen dut ospakizun honen zati bat azaltzea, bere garaian izandako arrakasta kontutan izanik: Frantzia, Ifar Ameriketa, Alemania eta Ingalaterrako enbaxadek eskainitako antzerki filmak erakutsi ziren. Zenbait

hitzaldi entzun ahal izan ziren: I. Beobide-k “Euskal antzerkiaren historia”z, P.Larزابalek “Euskal antzerkia Bidasoa aruntz” , M. Forkada-k “La decoración teatral”, R. Salvat “La representación teatral paso a paso”, I. Barriola-k “Teatro Inglés contemporaneo”, A.Mª Labayenek “Jermandarrerazko antzerkia” eta J. Oteiza-k “Hacia un teatro vasco”

Donostiako Jarrai antzerki taldeak, euskal antzerkia bultzatzeko eta herrietako taldeen antzezleriak trebatu eta antzerkiaren maila gora tzeko asmoz, talde desberdineko antzezleriak biltzen zituen, Oartzungo Lartaun, Erreteriko Ereintza, Hernaniko Goialde... Honen adierazgarri da “Odol Bidea” edo “Menditarrak” Telesforo de Monzonen antzerkia.

1967. urtean bertan ifarraldean euskal antzerkilarien biltzarra sortzen da. Lapurdi eta Nafarroa Behereko herrixketako taldeak han hemenka ibili ohi ziren. Ondorioz, euskal antzerkia bultzatzeko asmoz, taldeetako antzezleriak Baionan bildu ziren bi helburu nagusiekin, bata Lapurdiko hiri nagusietan hau da, Baiona, Miarriz eta Donibane Lohizuneko antzokietara euskal antzerkia eramatea, eta, bestea, jokolariak trebatzea. Honen lekuko dugu lehen antzerkia, 1968. urtean “Matalas” Piarres Larزابalen antzerkia, Baionako antzokian eman zena.

Jarrai antzerki taldera mutil gazte donostiar bat etortzen da. Madriden, teatro ikasketak egin ditu, bereziki eszenografian. MIKEL FORKADA Jarrai taldean buru-belarri sartzen da, eta beste partaideekin batera, euskal antzerkiari dimentsio berri bat eskeintzen dio, hau da; “*Pertsonaiaren karekterizazio integrala eta joko-espazioaren tajutzea*”. Honela, euskal antzerkiak taularen ulertze berri bat ezagutu eta erabiltzen du.

1968-70 sasoi honetan Euskal antzerkiari hutsuneak sortzen zaizkio, bi urtetako turbulentsia hauetan antzerki taldeak geldiuene haundia sufritzen dute eta hutsune honek erakartzen duen lehorreak antzerki baratza murrizten du. Ifarraldean berdintsu jarraitzen du, baina hegoaldean jaitsiera nabaria da. Hutsune garrantzitsuena hiri nagusietan gertatu zen, Bilboko Txinparta eta Donostiako Jarrai betiko ixildu ziren. Baina bestalde esan behar da Euskal antzerkiaren txinparta ez zela galdu eta berriro abiadura hartzen du antzerkiak.

Lartaun garaia

Lartaunen garaikoak, gaur egun, partaide gehienak bizi gara eta batzuekin eta besteekin egonez eta iritziak jasoaz, ohartu naiz I. Arbelaitz-ek eskeinitako txostena, aro honetako antzerki eginkizunak zuhur

jasotzen dituela eta horregatik iruditu zait egokia dela berak idatzitako lantxoak honera ekartzea. Iñaki Arbelaitz Lartaungo kultura sailan partaide izan zen eta antzerkiari dagokionez obserbadore aparta, sasoi hartako mugimendua ondo ezagutzen zuen eta neurri berean paperean ere idatzi zuen.

1962. go urtarilaren 7an, oiartzuar gazte talde bat elkartzen da, eta ondurako 4 urteko bizitza zuen LARTAUN KULTUR JOLAS ETA KIROL ELKARTEAREN BARRUAN (1958. abenduaren 28an sortu zen Lartaun) FOMENTO CULTURAL izenarekin sail berri bat sortzen du.

Une hau benetan garrantzitsua dugu Oiartzungo antzerkiaren historia aztertzeko, zeren eta bere ibilialdi modernoaren aroa hemendik hasi behar da ikusten.

Nahiz eta gero ikusiko dugun bezala 1962ko negua bitartean antzerkirik egin ez, bere lehenengo helburuetako bat, antzerki talde bat sortzean datza, eta sortu ere berehala egingo dute.

Harrezkero Donostiako JARRAI antzerki taldearekin zenbait harreman edukitzen hasten da talde hau. Urte honetan eta azken egunetan Oiartzunen 1963. hasieran Errenteriako Alameda antzokian, Laurtaun Antzerki Taldeak, “*Ito edo Ezkondu*” idazle ezezagunaren antzerkia antzezten du jendearen izugarritzko harrera onarekin.

Banaketa: Zuzendaria.- Manuel Juanes. Botikarioa.- Iñaki Arbelaitz. Morroia.- Xabier Lete / Moises Gonzalez. Loretxu.- Kontxi Lopetegi / Arantxa Lete / Kontxi Gonzalez / Jose Mari Iriarte / Arantxa zapirain.

Dekorazio lanak Letamendia donostiarrak (orduan seminarioan apaizetarako ikasketak egiten ari zen) egin zituen.

Antzerkiak, uda aldian edo, bestela, eguberri inguruan egin behar izaten ziren, bestela lokala eskolak okupatzen baitzuen.

Lehen esan dugunez, dagoneko “Lartaungo Antzerki taldeak bazituela Donostiako Jarrai antzerki taldearekin zenbait harreman, baina “*Ito edo Ezkondu*” lana antzeztu ondoren, sendotzen hasten dira benetan lokarri hauek.

Oiartzungo Lartaungoak ere urratzailatzat jo nahi dute beren jokabidea eta gisa honetan berehala identifikatzen dira JARRAIkoekin. Oiartzundik jendea joango da Donostiako taldera antzerki egitera. Donostia-

tik Jarrai-k antzeztutako lanak ekarriko dira Oiartzuna, hauek hemen eta inguruetan antzeztu ditzaten eta harreman honetan 1963ko udaberrirri aldera Lartaun taldeko Iñaki Arbelaitz Jarrai taldean lanean hasten da eta berehala “*Arresi latza*”, (La Muralla) Calvo Sotelo idazlearen antzerkia agertzen dute Donostiako antzoki Zaharrean 1963ko apirilaren 14an. Iñaki Arbelaitzek Xabierren papera egin zuen. Ordurako Jarraiko zuzendaria Iñaki Beobide Burgosa kartzelaratua izan zen propaganda-rekin aurkitu zutela eta. Ondorioz Juanito Arocena oiartzuarra buru, laguntzaile eta ahozkatzaile lanetan Lukas Dorronsoro zela, eta denak denen zuzentzeari izanez, garai hartako Karmele Esnal, Mirari Mugila, Aristi, Arantxa Gurmendi, eta beste hainbat gazte animosok, aurrera jarraitzen dute antzerki bat besteen atzetik jendeari eskaintzen.

1963. urteko agorrilaren 21ean Donostiako *XX Euskal Jai Nagusiak* festen barruan, San Telmoko Antzokian, “*Udaberriko gau artan lorik ez*” (una noche de primavera sin sueño) antzerkia egiten dute. Xabier Letek Marianoren papera egin zuen. Gero Oiartzundik jende gehiago joango da Jarrai taldera, Xabier Lete, Eugenio Arocena, Juan Pablo Harreguy eta abar.

1963. urte honetako abuztuan, eta xanixtabanetan Lartaun Antzerki taldeak Pedro Muñoz Seca idazlearen “*Nor da erruduna*” antzerkia, Angel Egaña jaunak euskeratua, antzezten du.

1963-1964 urteko abenduan Eguberritan Lartaun antzerki taldeak J. B. Priesley antzerkigillearen “*Ertzaina etxean*” antzerkia, Julen Lekuonak euskeratua, antzezten du.

1965. urteko urtarrilaren 1ean Lartaun Antzerki taldeak Alfonso Sastre idazlearen “*Sei gizon heriotzaruntz*” (Escuadra hacia la muerte) antzerkia taularatzen du.

1966. urteko urtarrilaren 1ean, hau da, Urte Berri egunerakin Oiarzunen Lartaun Antzerki Taldeak “*Justizia Txistulari bihurtu zen*” Arestiren antzerki antzezten du.

1967. urtarrilako 1,2 eta 6an Don Manuel Lekuonari eskainitako emanaldiaren barruan Antzerki Taldeak “*Eun dukat*” antzerkia antzeztu zuen.

Partaideak: Ramus: Jose Manuel Zapirain; Agustin: Eugenio Arocena; Petri: Juan Pablo Harregui; Ixteben: Angel Isasa; Artxintzar: Joakin

Huerta; Jose: Mikel Arruabarrena; Iratzabailea: Valeriano Oiartzabal; Mutikoak: Tomas Mitxelena eta Joxe Mari Mitxelena.

(Oharra bezela esan, sasoi hartan Xabier Lete zuzendaria Donostiako Loiolan soldaduska egiten ari zela eta, zuzendaritza lanak egitera ezin etorriak zuelako zuzendari ordezkaritza Eugenio Arozenak hartu behar izan zuen.)

Lartaun Antzerki taldearen aroan, hasera eta amaierako partaide-tzan, izen-zerrendan berrikuntza nabaria da. Sasoi hartan oiartzuar gazteak antzerkirako zuten zaletasuna nabaria gelditzen da.

70eko hamarkada

70. Hamarkadan osatu zenuten Intxixu taldea. Aurretik debekatu zizueten bidea berriro ekiteko asmoz edo.... Nolakoa zen garaiko giroa, frankismoaren azken urteak ziren, euskal literatura ere indartzen ari zen. Zuek testuinguru horretan zer bide hartu zenuten, zergatik, zeintzuk, zenbat denbora iraun zuen.

70. hamarkada, ezereztik ez da abiatzen, aurreko hamarkada ondo ezagutzen dutenengandik ikasiz baizik, hamarkada honetako antzerki kudeatzaileak, antzerki unibertsaleko antzerkiak, antzezikizun eta pres-takuntzarako teknikak. Antzerkigintza beste modu batera ulertzen has-ten da..

Garai honetako taldea mentalizazio berri baten jabe egiten da. Antzerki langintzaren arduradun Eugenio Arocena, Jean Paul Harreguy, Yon Iñarra eta Xabier Lete gogor hasten dira Euskal antzerkian urrats berriak ematen.

1970. urtean Lartaungo antzerki taldeak, “Lartaunen historia” antzerkia Piarres Larzabalek idatzia taularutzen du. Antzerki lan honekin ari ziren heinean INTXIXU antzerki taldearen ospea hartzen joaten da.

Eugenio Arozena eta Juan Pablo Harregui, Piarresekin izandako lehen harremana gogoan eduki beharrekoak dira.

1967. urtean Sokoaruntz motorrean adiskide batekin nindoala, gogorapen hau bururatu zitzaidan: Zer nolako harrera jasoko ote dugu? Astirik izango ote du? Bainan nor ote gara gu?... Horrela ari nintzela, ohartzerako ate aurrean ginen, geure buruak aurkeztu eta Oiartzungo barrikoteetako antolatzaileen adiskideak ginela adierazi genion. Hura izan zen gure sarrera.

Ondoren, gure amets eta nahiak azaldu bezain laister, gure gizona prest agertu zen antzerki obra bat idazteko. Gaia denoi ezin hobea iruditu zitzaigun: “*Lartaun*” Oiartzuar pertsonai mitikoa. Handik 25 egunera etxean genuen antzerki obra idatziarekin. Pastoral antzeko antzerkia. Oiartzuarrentzat idatzi zuen lehen antzerkia.

Antzerki obra hau lau hilabetetan prestatua bagenuen ere, plaza-ratzeko gobernu espainolaren baimenik ez genuen; beraz, urte bete itxaron behar izan genuen obra kaleratzeko eta herriko alkateak honela esan zidan: “Arozena, teatro hori ezin duzue eman, ilegala da eta”. Bestalde, zaharren egoitzeko serora batek bihotzez zera esan zidan: -Arozena, kontuz, ez amur eman. Nik egunero errezatzen dut zuek baimena lortu dezazuen-. Urtea pasa eta azkenik baimena lortu genuen eta antzeztea ahal izan genuen. Benetan arrakasta handia lortu genuen.

1979.urtean “*Lartaun-en historia*”ren 10 antzezkiak eman ondoren Zarautz-en ematear geundela, Gobernadore Zibilak agindu zorrotza bidali zigun: “ Piarres Larzabal-en antzerkirik ez gehiago antzezteko non eta ez genuen talde guzia kartzelera joan nahi”. Gobernu Espainolak Piarres Larzabal Index-en ipini zuen, ez lan jakin batengatik, baizik eta Larzabal-en lan guziak deuseztatzeko asmoz; Beilh-en bahiketan partaide izan zelako.

Gertatuak gertatu, “*Lartaunen historiya*”rekin izandako esperientzia guretzako interesgarria izan zen eta aginduak agindu, berriro Larzabal-engana joan eta beste antzerki obra bat idazteko eskatu nion, baimenak nire izenean eskatuko nituela esanaz. Gure gizona beti prets eta hurrengo antzerkia “*ARALAR*” izan zen. Hirugarren bat ere izan

1970.ean Aralar, Larzabalek idatzia eta Intxixu Taldeak 1972.ean taularatua. Mikelek egindako proposamen eszenikoa Intxixuko partaideentzat ausartegia izan zen eta bazterrean utzi beharra izan zuten.

**MINISTERIO
DE
PROMOCION Y TURISMO**

Subsecretaria	1	
	2	
Dirección General	3	ESPECTACULOS
	4	
	5	
Sección	6	PROMOCION TEATRAL
Negociado	7	CONTROL Y LICENCIAS

Fecha y ref.: Madrid a 11 de Diciembre de 1973 / 5042-73 JJ.

Vista su instancia de fecha 10 de diciembre del año en curso, esta Dirección General ha resuelto no acceder a lo solicitado, quedando en consecuencia prohibida la representación por ese Grupo Teatral, de la obra titulada "ALZATE-KO JAUN", en versión de Xavier Lete.

Lo que comunico a Vd. para su conocimiento y efectos oportunos.

Dios guarde a Vd. muchos años.

EL DIRECTOR GENERAL
PD.

A:
Sr. Director del Grupo Teatral Intxixu.- OYARZUN.
(Cuipuzcoa)

1969/70.ean Euskal antzerki munduan “Altzateko Jaun” Barojaren lana Xabier Letek euskaratua taularatzeko, Intxixu 1973.ean prestatzen hasi zen, baina zentsurak galerazi zuen.

Honi guztiari erantsi behar diogu oztopo haundi bat, Euskal Herrian frankismoaren zentsura zorrotzak astintzen zuena. Honek euskal antzerkiaren norabidea zenbaitzuetan aldarazten zuen, zentsura hori gainditzeko, salaketak egin behar izaten ziren. Sasoi horretako antzerki-lariok “Damoclesen ezpata buruaren gainean baikenuen”.

Egileak taldeetako partaide ziren, eta beren lanak taldearen neurri-ara egokitzen saiatzen ziren. Bi egile ditugu hamarkada honetan eredu, Daniel LANDART eta Iñaki BEGIRISTAIN.

Landarten antzerki errealistan, hainbatetan emozioa, kontzientzia kritikoa eta poetikaren edertasuna azaltzen da, iparraldeko gizartearen arazoei erantzuna ematen saiatuz. Hitz batean, abertzaleen bizikidetzaz lortu nahi zuen. Larzabal eta Monzonen ildoan hausten du eta gaztedia behar berriei erantzuten die. Hamarkada horretako antzerki mugimenduen kudeatzailea izan zen.

1970.ean “Bai ala ez” Euskal Antzerkialarien biltzarrak taularatu eta tartean Daniel jokolari.

1971.ean “Noiz” euskal antzerkialarien biltzarrak taularatu.

1974.ean “Harria” bi poezi Karroxa Iholdiarrak emana.

1974.ean “Hil biziak” Garaztar gazteak taularatu Daniel Landart zuzendari dela.

1976.ean “Etxe sartzea” Karroxa Baigorriarrak emana Daniel Landart zuzendari dela.

1977.ean “Xuri gorriak eta...” Antzerkialarien biltzarrak emana.

1977.ean “Ama” Irisarriko Iturri taldeak taularatu Landarten zuzendaritzapean.

1980.ean “Egarriak” Garaztar gazteak taularatu Landarten zuzendaritzapean Donibane Lohizunen 1970. Urtean “BAI ALA EZ” antzerkia Daniel Landartek idatzia

Bigarrena, Iñaki BEGIRISTAIN, alegiarra. 17 Antzerki lan prestatu zituen eta hauetatik 10en bat taularatu. Iñakik kudeatu zituen taldeak: Kimuberri, Tolosako Oargi, Alegiko Intxurre. Antzerki obreakin lagundu

zien Lazkako taldeari, Urnietako Egi Billari eta Donostiako Iztunde eskolari.

Iñakiren helburua izan zen euskara eta bereziki antzezlarien ahoskera egokia lortzea. Bestalde ez zituen ahazten gizarteak sufritzen zituen desorekak, langileen eskubideak, droga...

Idatzitako antzerkiak:

1968.ean “Apaiz langile ta gizon” Lazkaoko taldeak taularatua.

1969.ean “Bizia bizi truk” 1976.ean Errenteriko Ereintzak taularatua.

1970.ean “Bakartasun billa” 1971.ean Urnietako Egi Billak taularatua.

1971.ean “Errurik gabe errudun”.

1972.ean “Kiretsa dario” Urnietako Egi Billak taularatua.

1975.ean “Mugasleak” Urnietako Egi Billak taularatua.

1977.ean “Igartutako landarea” Urnietako Egi Billak taularatua.

1979.ean “Bata zu eta bestea ni” Intxurre taldeak taularatua.

1979.ean “Gorrotoa heriotza ta negarra”

1980.ean “Hernioko apaiz txikia”

“Hitz hutsak” Intxurre taldeak euskaltegietan emana

“Arre astoa” “Mariatto” Intxurre

Euskaratuak:

1978.ean “Lurrun argia” Hamilton-ena. Urnietako Egi Billak taularatua.

1980.ean “Itzaltzuko koblarria” Iztunde eskolak taularatua.

1983.ean “Troiarak” Antzertiko ikasleek taularatua.

Nolanahi ere, esan behar da beste hainbat egileen lanak ere taularitzen direla, Larzabal, Aresti, Zubikarai, Labaien Xabier Gereño... Bada azpeitiar bat, Imanol Elias, sasoi honetan hainbat antzerki idatzi zituen, baina laurogeiko hamarkadan aipatzen da.

Intxixuk eskainitako antzerki lanak hauek izan ziren: 1970.- “Lar-taunen historiya” 1972.- “Aralar” 1974.- “Orria 778” 1976.- “Antzerkia deuseztik izatera” 1977.- “Karlistaren Kronika” 1980.- “Inexa de Gaxen”

1981.- “Iparragirre Ama Zorro” 1982.- “Gabonetako ikuskizuna” 1985.- Pedro eta Kapitaina.

1976-83 urteetan Urnietan gaztetxoek talde berri bat sortzen da Lourdes Iriondoren eskutik, “BURUNTZA”. Jakin bagenekien Lourdes Urnietako ikastetxeekin lanean ari zela bainan ez genuen pentsatzen horrelako antzerki mugimendua sortuko zuenik. Bospasei antzerki taularatu zituzten. Aipagarrienak “Martin arotza eta Jaun deabrua”, “Sendagille maltzurra”, “Fabrika berria”... Gaztetxo hauek taularen gainean ikustea eta era berean egindako lanetaz gozatzen ikustea, sasoi hartan ez ziren ohizkoak. “Buruntza”k Egitura berrietara murgilduaz ikusleengan arrakasta handia lortu zuen.

Hamarkada honetako 1977. maiatzaren 29an Antzerkilarien federazio bat sortu zen, mugaz bi aldeetako 200 bat antzerkilari bilduz. Ondoren, batasunaren izenean, Euskal Antzerki Taldeen Biltzarra - E.A.T.B. sortu zen.

GOAZ antzerki taldeak euskal antzerkilarien hutsune handia bete du, hainbat eta hainbat antzerkilari ospetsuei omenaldiak eskainiaz, egile berriak sortuaz, zaharrak ahaztu gabe, formakuntzako kurtsiloak eginez. Esan liteke sasoi honetako antzerkirik koherenteena bereak egin zuela, eta gizarteari eta, bereziki, Debako herriari hainbat injustizia eta bigeabekeriaren aurpegi iluna azaldu ziela.

“Gernika” antzerki lana Taularatuaz euskal gizartearen onespena lortu zuen.

Horra “Goaz” antzerki taldeak eskainitako antzerki emanaldiak:

1978 Senperen gertatua	1998 Ameriketarik trainera
1976 Hil biziak	1998 Euskalamen aienak
1977 Xuri gorriak eta...	1999 Zubi gizakiak
1978 Nuklearrik ez	1999 Irulearen negarra
1982 Gernika	2000 Trabena espektakulua
1986 Kilometroak 86	2000 Presoen aldeko martxa
1986 Ez da pale egiteko oldua	2000 Olerki antzeztuak
1987 Antzerki ikastaroak	2000 Olentzero eta Mari Domingi
1988 Kanpotarrak maixu	2002 Antton Kaiku
1988 Ihauterietan laguntza	2002 Gabon
1989 Gogo oñazeak	2002 Urte luzeetan katibu
1990 Ihauteriak	2003 Trabena txou

1992 Fernando bizirik hago...	2004 Adanen poema amaigabea
1992 Presoak gogoan	2005 Korrika
1993 Tene olerkiak	2005 Seme ondatzailea eta tsistutxu
1994 Eun dukat	2006 Kanika zuri beltzak
1995 Larrialdiak	2008 110. Streekteko geltokia
1995 Korrika	2008 Txamana
1997 Gure buruari kuku	2010 Kontsesi detektibeia
1997Pablo Sorozabal-i omenaldia	201 5Markieagi. P Hiru poema
1998 Petrikillo	

1980. hamarkadan euskal antzerkiaren asaldaketa garrantzitsua gertatzen da, eta nabarienak “Antzerkia profesioa modura hartzen dutenak” eta “Antzerti eskolaren sorrera”. Bainan jarraituz historiaren aritiko, talde amateurrari dagokionez, bi taldek eramaten dute aintzindari-ritza, bata Azpeitiko “Antxieta”. Talde hau 1982. urtean sortzen da, kudeatzaile eta antzerkien idazlea Imanol Elias delarik. Idatzi eta taularatzen dituen antzerkiak zirikatzaileak, dramatikoak, historikoak eta barregarriak zenbaitan. Jokolarien errealismoa eta ahoskera beti izan zituen kontuan.

Azpeitian Imanol Elias berak sortu zituen “Euskal Antzerki Topaketak”, eta bertako taldea kudeatu zuen hamarkadan. Azpeitia euskal antzerkiaren txoko eder bilakatu zen.

Antxieta Taldearekin taularatutako antzerkiak

- 1981 “Uste gabeko poza”
- 1982 “Sendagai traketsa”
- 1983 “Jokoa nagusi”
- 1984 “Lapurreta urtsua”
- 1985 “Bi hoko ezpata”
- 1986 “Haunditasun ametsak”
- 1987 “Hiru morroiak”
- 1987 “Bat bi hiru”
- 1989 “Sendagile dantzaria”

Imanol Eliasek idatzitako antzerki lanak

Inoxente	1964	Bisitariak Azpeitian	1991
Amaren malkoak	1965	Iraurgi	1991
Gurutz bidea	1966	Gau beldurgarria	1991
Haurtxoa seaskan	1966	Ehun zatzada	1991
Nor errudun?	1970	Aitonaren itzala	1994
Jokoa nagusi	1982	Geure buruari kuku	1995
Sendagai traketsa	1982	Auzotarrak	1996
Morroi hiltzailea	1983	Zurrunbilan	1996
Lapurreta urtsua	1983	Noraezean	1996
Bi ahoko ezpata	1984	Zugarramurdi	1998
Idazlearen herioa	1985	Zatz eta Zatz	1999
Haunditasun ametsak	1985	Kontuz alaba	1999
Bat, bi, hiru	1986	Erretorearen etxean	1999
Zorioneko oporrak!	1986	Egun alaitsua	1999
Zirt eta Zart	1986	Amona Joxepiren larrialdiak	1999
Hiru morroiak	1986	Gutziz galdurik	1999
Urkiola	1986	Txerri madarikatua	1999
Azken luzea	1987	Neskamearen atsenaldia	1999
Arranpan	1987	Ezkon bezpera	1999
Deiadar	1987	Sokamuturra	1999
Sendagile dantzaria	1988	Gau mingarria	2000
Bi korkoitzak	1988	Etxe aldaketa	2000
Beste mundura bidean	1990	Erretorearen larrialdiak	2001
Legazpi	1990	Zertarako Idatzi?	2001
Alferrikako bidaia	1990	Geroaren zain	2003
Azken asmakizuna	1991	Emaztearen haserrea	2003
Lapurrak etxean	1991	Matxinada 1776	2003

80ko hamarkada

Garai hartan usted dut Labayen ministro zela, eman zitzaizun “Antzerti” Jaurlaritzak promozionatu zuen taldearen ardura. Hitz eginiezaguzu garai hartaz.

Eusko Jaurlaritzako lehenengo Kultura Sailburuak Euskal Herriko antzerki talde erdaldunekin egindako batzar batean zera esan zuen:

“...zuetaz ahaztu gabe, euskal antzerkia indartzen joango gara; herri honek hori eskatzen bait du eta geuk, abertzaleok hori finkatzeko ahaleginak egingo ditugu. ANTZERTI Zerbitzua sortuko dugu, honek Donostiako Deklamazio Eskolaren Branka hartu eta Euskal Herri osora ekintzak zabalduko ditu, Donostian kokatuko delarik.

ANTZERTIk, lanean hasten den unean, erdal antzerki mundutik erantzun gogorra jasotzen du. Diru laguntzak Lakuatik (Gasteiz) bideratzen diren bitartean, euskal antzerkiaren eraketa-indartzea Donostian lantzen da. Donostian antzerki eskola eraikitzen da (Deklamazio Eskolaren ordezkarietza hartuaz); Bilbo eta Gasteizen ere tailer bana eraikitzen dira. Baten batzuk modalitate hau ez dute onartzen, tailerretam eskolaratzen diren ikasleak euskaraz, gutxienez, hitz egite mailan, jakin behar baitute. Garai hartan onartzen ez zutenek gaur egun antzerkizale eta abertzale ezkertiar sutsuak bihurtu dira (aldatu dira....? *Daitekeena, daki-dana da euskeraz ikasten ez dutela ordu bat ere galdu*). Lortu nahi zuten guztia Antzertiren ekintza guztiak baztertzea zen, are gehiago euskaraz baziren. Kanpaina honen barruan zenbait talde politikok ere parte hartu zuten. Etengabeko gaizki hitz egite honen oinarria, euskal antzerkia erdal antzerkira parekatzen edo gailentzen aritzean zetzan.

1984urtean Kultura Sailburu Jaunak, antzerkia puntu hauetan bideratzen du:

1.- ANTZERKI HEZIKETA: Antzerki eskola behin betikoz Donostian finkatzen da.

Gaur egun dauden antzerki tailerrak hiru lurraldeetan kokatzea. Formakuntza neurri haundi batean gartzelerazkoa da. Euskara ardatz zuten antzerki formakuntza Donostiako “Postgrado” bezala zen ezagutua, hau ANTZERTI-k lehen eskaintzen zuena ordezkatzera zetorren. 1995. urtean Kulturak zeukan ituna ez du berritzen eta honek atekak ixten ditu, Donostia euskarazko antzerki formakuntzarik gabe geldituz. Antzertiren eskolatik 150ren bat antzezlaria atera dira. Hainbat kurtso ere eman izan dira: F. Soleri; H. Costa; eta hainbat irakasle garrantzitsu pasa dira. Ahaztu gabe Hezkuntako irakasleei ahoskera trebatzen irakasten hainbat kutsilo eman dira.

Orain badirudi goi mailako ikasketak “Bilbo Dantzerti” izenarekin eskaintzen direla.

2.- IKERKETA ETA ANTZERKI ARGITARAPENAK: 1982. urtean pastoralari buruzko topaketa ospatzen da; kanpokoak eta etxeakoak barne direla, Jose Mari Etxebestek kudeatzen du; lehen zatia Pagolan ospatzen da “Pette Babüru” pastorala ikusiaz; ondorengo egunetan Donostiako antzertiren aretoan jarraitu zuen. Era berean, Pastoralara bera grabatua izan zen eta ez dugu ahaztu behar Piarres Larzabali elkarrizketa luze bat grabatu zitzaiola. Material idatzia eta irudiena biltzen da. Hainbat liburu argitaratzen dira: Toribio Alzaga, Antonio Maria Labayen; Augustin Zubikarai, Manuel Lekuona, Euskal Antzertia Patri Urkizurena..., Euskal antzerki erakusketa bat sortu, eta leku desberdinetan erakusten da.

“Antzerti berezia” 1982. urtean argitaratzen hasten da:

Eskutan duzun aldizkari hau, gure Euskal Herri honetan garrantzi handiko zulo bat betetzera dator....

13 ale atera ziren, bertan, etxekoa eta kanpoko Antzertiri buruzko kritikak, iritziak,... argitaratu ziren. Parte hartu zuten hainbat idazleen zerrenda; Ricard Salvat; Patri Urkizu; Manuel Lourenzo; Helder Costa; Albert Boadella Carlos Panera; Carmen Gallo; Iturri Jean Haritschelhar, Alfonso Sastre, Manuel Lekuona, J.Mª Lasagabaster, Jose Monleon. beste asko gogoan gelditzen zaizkit.

Antzerti. 1982. urtilan argitaratzen hasten da:

Antonio Maria Labayenek honela idazten du: ANTZERTI izan dedilla etorkizunean euskal kulturaren zaintzaille gure erri-nortasuna sendotuko duena.

Asiera artan ni neu izan ba’ nintzan, besterik ezean, ANTZERTIren gidari, orain esku-makila Antzerti-eskola herriko buruzagie uzten diet beren asmoak Aurrera eraman ditzaten.

Antzerti aldizkaria 1982. urtean hasi eta 1985.ean ixildu zen. 29 antzerki argitaratu ziren, 14 itzulpen, 15 euskal sortzaileenak.

3.- PRODUKZIOAK: Kalitate handiko hiru produkzio egiten dira: “TROIA-RRAK”, “ARLEKINOA” eta “HERIO DANTZA”. Beste hainbat produzio egin ziren ikasketen amaierakoak.

4.- ZIRKUITUAK: Gaur egun esan behar da dagoen zirkuitua askoz ere egokiagoa dela eta bide honetatik pauso sendoak eman direla.

Nola ikusten duzu gaur egungo antzerkiaren ibilbidea, sasoa, gaurkotasuna.

1990. hamarkadan, Hegoaldean, euskal antzerki profesionalen uholdearen atea “ama begira zazu” antzerkiak irekitzen du. Estetika berria gure antzerkiarentzat eta, gainera, arrakasta itzela izan zuena. Salbuespen batzuk ez ezik, gainerako antzerkia komedietara mugatu da, irri errazera bideratu da andana bat.

Antzerki mota honek, aurrez egindako lana deusezten du, beraien baitan ez dago probetxuzko “Egite Theatron”-ik. Antzerkilariek Jorrazten duten bidea da, Instituzioak presupostuetan antzerkirako duten dirutza zurrupatzea. Bizi beharrak eramaten ditu talde asko eta asko elebidun antzerkiak eskaintzera, laguntza bereganatzeko euskaraz bi emanaldi egin eta bale. ETB-k arrano batek bezela jokatu du eta ez zaio batere inporta taldeak desegitea beraien produkzioen partaidetzan badaude. Esango nuke gure audiovisual-medioak, ikuskizun adierazpena bultzatu beharko lukeela, baina antzezkizunari ez dio mesede handirik egin.

Euskal Herriko euskarazko antzerkia ez da soilik talde profesionale-tara mugatzen, lekukotasuna, talde amateurrek dute, nahiz eta batzuek nahastu nahi izan. Hegoaldean, talde amateurrek ahuldadearen ajeak bentzitu ditu, baina Ifarraldean gaur egun osasuntsuago aurkitzen da. Osasunaren sendagaia, nere ustetan, taldeetan, egileen partaidetza da, egile hauei esker taldeetako partaideen elkar lana, serioago, koerenteago, tinkotasuna ikuskizuneten, ahoskera eta abar antzerkiari eskaintzen diote:

IRIGOIEN, Mattin:

Amikuzen, Kitzikatzan taldearen kudeatzailea Mattin Irigoyen dugu eta antzerki berriak sortuz, lan aparta egiten du.

Taularatutako antzerki andana

1991. Bethigibelekotz aintzina (Tobera) 1996.- hautsi da kristala 1997; 2016-a 1997.- Haize kotsi abarretan 1998.- Hotel du frontón 2008. Loreak mendian ondakinak lurpean 2012. Behelaino

Urtez urte Donapaleu Dibertimendua ospatzen da.

Anton LUKU

Antton Lukuk euskarazko antzerkiari, giro berria eskaini dio eta Europan zehar zabaldutako “antzerki pobrearen” urratsak jarraitzen ditu etxeko egiturak ahaztu gabe. Gehienetan Garaziko Lizeoko Ikasleekin lan egiten du Hiru puntu taldea ahaztu gabe.

Antton Luku, gaur egun euskal antzerkiaren erreferentzia da, antzez-egitearen zutabe nagusien ezagutza du: egile zorrotza, hainbat sari bereganatu ditu. Euskal Herriko eta inguruko herrietako antzez-kideen ikertzailea da. Idatzien artean “Libertitzea” liburua aipagarriena, euskal antzerkian murgildu nahi duenak ezin bestekoa du; irakurtzeak, ekarriko dizkion ikasgaiak. Bizi-bizian ikusi nahi baditu urtean aldi batean Izpurako “Fauxtin Bentaberri” aretora inguratu Garaziko Lizeoko ikasleek taularatzen duten lanetaz gozatzeko. Antton, dramaturgoa da (dramaturgia Ifarralde lurraldeetako baldintzetan) Piarres Larzabalen “Infernuko dirua” da lekuko, Piarres Larzabalen antzerkiari jantzi aparta eskaintzen dio. Zuzendaritzan. Lan itzala da Lizeoko ikasleekin egiten duena: Ahoskera, espazioa, kolorea... ondo erabiltzen ditu. Teatro kudeatzaile honek lanei bizia eskaintzen die. Anttonek, izate apala duenez, euskal herriko teatreroek, Lukuren Antzez-egitea ez dute ezagutzen.

Donibane Garaziko Lizeoko ikasleen taularatzeak

- 1995. EZKONDUKO DITUGU
- 1996. MANUELA
- 1997. GEREZITZEA
- 1998. BISHOP
- 1999. GASTEIZKO HONDARTZAK
- 2000. DOKTOR NOVARTIS
- 2001. ODIZEA
- 2002. ALBOBLAI ETNOLOGOA YUYENBEE HERRIAN
- 2003. MINI MARIO
- 2004. GLOBOKOP
- 2005. CROAK
- 2005. EROAK TENTAZIOAK
- 2006. KANUT, JEUDI ET VENDREDI
- 2006. LIBERTIMENDUA
- 2007. LARZABAL MUGAZ MUGA
- 2011. UR
- 2012. 1512 (Amaiur oroitzuz)

- 2013. Infernuko dirua
- 2014. Harresia
- 2015. Erle beltza

Hiru Puntto taldeko taularatzeak

- 1998. HAUTSI DA KRISTALA
- 2000. TU QUOQUE FILI
- 2001. HOTEL DU FRONTON
- 2002. LURRA2005.-BELTZERIA
- 2006. ESCUALDUNAC
- 2007. BAIONAN BIZI
- 2009. FAUSTO

Iñigo IBARRA LIZUNDIA

Markina-Xemeinen 1971. urtean jaioa (mundu eszenikoan “Ander Lipus” izenarekin ezagutzen dugu.) Lehen ikasketak Madrileko “Laboratorio de Teatro William Layton”en eginak, Ikasketak amaitu ondoren Euskal Herrira itzultzen da. Urte gutxitara Indiako Keralara Kathakaliko teknikak ikastera joaten da. Herrira bueltatuz, Bilbo, Markina,... hauetako hainbat antzerki taldeetan, laboratorioen kudeatzaile, antzezlar... agertzen da eta Indiako tekniken eskua nabaria da. Gertutik aztertzeo pertsonaia; antzez-lanean, esku hartzen duenean ekarpen bereziak eskaintzen ditu. Adibidez: “Ahulki hutsa”, “Errautsak”, “Erregea ta Bufoia”, “Hazparneko Anderea”... Haren talde amateurrei ikastaro-praktikoak oso interesgarriak suertatzen zaizkie.

OLAIZOLA; Alaitz

Azpeitiarra, idazle fina da Alaitz Olaizola. Bere lana garrantzitsua da nire iritzian, emakumeekin egiten dituen tailerretan elkarren arteko sormena lantzen dute. Testuaren osaketan ikusten da nabarmen bere eskua, eta antzerkiari ezin besteko lotura eskainiaz.

Amaitzeko eta epilogo modura esan, euskal antzerkia bere bidea egiten ari dela nahiz eta bidean hainbat eta hainbat talde ixilean gelditu; gaur egun euskarazko antzerkiaren txoko garrantzitsuenetakoak ondo-rengo hauek ditugu:

ALDUDE-UREPEL.

“Larrazkeneko loreak” antzerki taldeak urtez urte antzerkiak eskeintzen ari da eta talde honek Aldude bailarako ikusleari antzerki zaletasuna irauten laguntzen dio. Gizon-emakume sa-soikoek taularen gainean jokatzen dute.

ARMENDARITZE

Nafarroa Beherean, azken hogeitertan, urtez urte antzerki emanaldi bat prestatzen dute. Pantzo Hirigarai da egile eta kudeatzaile, era berean Pantzok kudeatzen ditu Makea, Baigorri eta beste hainbat herrixketako antzerki taldeak.

AZPEITIA

“Emakumeen Antzerki tailerrak” eta “Lakrikun taldeak” Azpeitiko antzerki zaletasuna bizi bizirik mantentzen dute. “Antxieta antzerki taldeak” izandako argi printzak berauek garatu dute, ahaztu gabe “Euskarazko Antzerki Topaketak”, urtez urte euskal antzerki esanguratsuenak eskeiniatz.

BILBAO

Bilbon euskal antzerkiak bere txoko propioa du, bereziki Maskarada taldearen inguruan. Aipagarrien artean Panera, Telleria eta Martinez, ahaztu gabe hainbat eta hainbat euskal antzerkilarien presentzia. Aipatu behar dut Koldo Martinezek euskal antzerkiari ematen dion profesionaltasuna, prestatzen dituen bakarrizketa ironikoak, irria zenbaitetan eta salaketak bestetan. Ikusle-goa ez da antzezkitun hauetatik hutsean ateratzen. Bikote modura Martinez eta Patxo Telleriak euskarazko antzerkia goi mailan jartzen dute.

DEBA

“Goaz” antzerki taldeak euskarazko antzerki alorrean garrantzi handia du. Montaietatik kanpo antzeslariantzat kurtsiloak prestatzen ditu, Euskal Antzeki astea ere antolatzen du. Talde lanean aritzen dira, bainan orain arte, Lukas Dorronsoro maisua kudeatzailea izan da. Aurrentzean teatralari ospetsu honen hutsunea gaingitu beharrean aurkitzen dira..

DONAPALEU

Mattin Irigoi, euskal antzerki herrikoia prestatzen saiatzen da, berrikuntzak bere antzerkietan ikus daitezke, bereziki Dibertimenduetan, ahaztu gabe antzokietako prestatzen dituenak.

DONIBANE GARAZI

Euskal antzerkiaren sotoa dugu Garazi. Bertan ikusi ahal izaten dira, urtez urte, bi edo hiru montai berri. Batetik Antton Lukuk prestatzen duena Garaziko Lizeoko ikasleekin, eta, bestea, Sokorri Katolikoko aiton-amonek prestatzen dutena. Orain arteino Eñaut Larralderen (G.B) zuzendaritzapean, arrakasta handia lortzen dute. Ahaztu gabe zenbaitetan Lukuren eskutik Hiru Puntto taldeak eskaintzen dituenak.

DONOSTIA

Euskal antzerkiaren presentzia profesional haundiena Donostian aurkitzen da. Honen lekuko dugu Ramon Agirre eta beste hainbat antzerkilari. Ikastetxe alorrean antolatzen diren antzerki tailerrak ere gogoan izan beharrekoak dira, aipagarriena Zurriola ikasleak ematen dutena.

ELGOIBAR

Gaur egun bi antzerki taldek kudeatzen dituzte herriko antzerki tailerrak, bata "Taupada". Honen ardura Edurne Lasak eramaten du, eta, bestea, "Karrika" talde honen "Txotxe" Joxe Martin Urrutiaren ardurapean.

ERRETERIA

"Ereintza antzerki taldeak" azken 50 urteetan urtero antzerki bat taularatzen du. Gerla aurrean gaztetxo ziren Andoni Korta eta Sabin Olaskoagak jarraitu zuten gerla ostean euskarazko antzerkiaren bultzatzaile. Azken hogeikadan egile gazte batek, Mikel Ugaldek, Andoniren lekua hartu zuen eta urtez urte antzerkiak idatzi eta taularatu ditu.

LUHUSO

Lapurdikoko teatroaren laboratoriora bihurtu da, "Theatre du Pain"en gidaritzapean. Talde hau Fuchs anaiak zuzentzen dute. Bertatik montaiak interesgarriak ateratzen dira, adibidez "Ahulki hutsa", "Eguzki lorea", "Errautsak". Lan honeta Ander Lipusen laguntza izan zuten.

OIARTZUN

Nahiz eta "Intxixu Taldea" ixildu, Oiartzunen antzerkiaren sua urtez urte bide desberdinetatik iristen da. Gurutze auzoko taldeak urtean behin auzoan emanaldi bat eskaintzen du, beste aldetik, bakarrikzketetan trebatua Edurne Agirrezabala da, han he-

menka emanaldiak eskaintzen ditu, ahaztu gabe Peio Añorga kontalaria eta bi ikastetxeetan jorratzen dituzten tailerrak.

MIARRITZE

“Maite dugulako” euskarazko antzerkiak eskaintzen ditu eta talde honen kudeatzailea Gerard Bagardie dugu. Azken montaiak “Satorrak” eta “Miarritzeko bainu gelako begiraleak” izanik.

MUTRIKU

Euskal antzerki mugimenduaren partaide den “Goizeko Izarra” taldeak, urtez urte, emanaldi bat prestatzen du.

OSTIBARRE

Bailara honetako gazteriak lekutxo bat egina du, ezker aldetik, Amikuze eta, behitik, Garaztarrak. Hala eta guztiz ere, azken lana “Ibañeta” Ander Lipusen zuzendaritzapean eta Eñaut Larralderen partaidetzarekin muntaia arrakastatsua izan zen.

Zure antzerki bilduma

2005ean Oiartzungo udalak Eugenio Arozenaren antzerki bilduma eskuratu zuen. Helburua euskarazko antzerkiaren mintegi bat sortzea izan arren, hainbat arzoziengaitik ezin izan da, eta zortzi bat urte ilunpean egon ondoren Udalak Euskaltzaindiari eskaini dio honek digitalizatu eta zaletuen esku jar dezan. Horrela antzerki bilduma argitara aterako delako.

Fondoa, honela osatua dago:

- 1.750 euskarazko antzerki lan.
- 1.300 bat euskarazko antzerkiari buruzko idatzi.
(artikulu, liburu, kritika..)
- 600 bat argazki.
- 800 bat liburu antzerki unibertsalari buruz.
- 175 bat aldizkari antzerki unibertsalari buruz.

Bilduma hau urtetako bilketa izan da; hirurogeiko hamarkadan hasiera eman izan zitzaion, urtez urte han hemenka zabalduak zeudenak fondoara bideratuz.

EGILEAK

AGESTA JOSE MARIA,	ARISTI PAKO,	BARBIER JEAN,
AGIRRE MARIA DOLORES,	ARISTOFENES,	BAREA RAMON,
AGIRRE RAMON,	ARKOTXA JOSE ANTONIO,	BARICCO ALESSANDRO,
AGIRRE MAITE,	ARKOTXA JESUS,	BAROJA SERAFIN,
AGIRRE JOSE MARIA	AROCENA EUGENIO,	BAROJA PIO,
BIZENTE,	AROSTEGI FRANTZISKO,	BARRIO PABLO,
AGIRREZABAL ALBERTO,	AROZENA ANDONI,	BARRIOLA JUAN
AGUERGARAY ALLENDE,	ARRABAL FERNANDO,	ABELINO,
ALBISU ANASTASIO,	ARRATIBEL SIMON,	BARRUTIA PEDRO
ALEGRIA BLAS,	ARRESE EMETERIO,	IGNACIO,
ALIGHIERI DANTE,	ARRIAGA E.,	BECKETT S,
ALLEN WOODY,	ARRIETA YOLANDA,	BEDAXAGAR JEAN
ALONSO SABIN,	ARRIETA VICTORIANA,	MICHEL,
ALZAGA TORIBIO,	ARRIETA J,	BEGIRISTAIN IÑAKI,
AMESTOI IGNACIO,	ARRIOLA XABIER,	BELLAFONT J.,
AMILLAGARAY PEDRO,	ARRIZABALAGA LUIS	BELTRAN BIZENTE,
AMONARRIZ ANDRÉS,	MARIA,	BENAVENTE JACINTO,
AMUNDARAIN ANTONIO,	ARROITA J.Mª,	BENEDETTI MARIO,
ANDONEGI ZIRIAKO,	ARROSPIDE JUAN	BENET J. Mª,
ANDRINUA MARZEL,	BAUTISTA,	BERZAITZ PIER PAULI,
ANOUILH JEAN,	ARRUE JOSE MARTIN,	BETTI UGO,
AÑORGA PEIO,	ARTOLA JOSE,	BIDEGAIN ERNETS,
APALATEGI	ARTOLA FERNANDO,	BIDEGAIN ENEKO,
MANUELMARIA,	ARTXANKO PABLO,	BILBAO P.,
ARAKISTAIN JUAN	ARZAK ANTONIO,	BORDAZARRE PIERRE,
BENANZIO,	ARZELUS ANDER,	BORDEAUX H,
ARANA SABIN,	AYERBE JUAN BAUTISTA,	BRETCH BERTOL,
ARANA AITOR,	AZA VITAL,	BÜCHNER GEORG,
ARANBURU NEREA,	AZKARATE RAMOS,	BUERO ANTONIO,
ARANO YON MIKEL,	AZKUE RESURRECCIÓN	BUSTINTZA EBAISTA,
ARESTI GABRIEL,	MARIA,	BYRNE DONN,
ARGOTE AITOR,	BABLÉ PEPE,	CABALLERO ERNESTO,
		CALDERON DE LA BARCA,

CALVINO V.,	EGUZKITZA JESUS,	FANCIULLI GIUSEPPE,
CAMPION ARTURO,	EIZAGIRRE JOSE,	FAVA ANTONIO,
CAMUS ALBERT,	ELEIZEGI KATALINA,	FO DARIO,
CANO H,	ELIAS IMANOL,	FOLCH y TORRES J.M ^a ,
CASENAVE JUNES,	ELISSAGARAY MAYI,	FOURCADE PIERRE,
CASTELAO R.A.,	ELISSALDE JEAN,	FRICHS MAX,
CELAYA GABRIEL,	ELIZONDO JOSE KRUZ,	GABILONDO EUGENIO,
CHARASSON H.,	ELORZA M.,	GALA ANTONIO,
CHARRITON ANNE,	ENBEITA BALENDIN,	GALAN O,
CHEJOV A.,	ENCISO L.,	GALCERAN J,
CILLERO JAVIER,	ENDE MICHAEL,	GALLEGO Kepa,
CIRIQUIAIN M,	ERKIAGA EUSEBIO,	GANBOA J,
COUSSE R,	ERRIENTSA J,	GARCIA E.,
D´ANDURAIN CLEMENT,	ESARTE TOMAS,	GARCIA F,
D´ARCANGUES P,	ESKALADA A,	GARITAONAINDIA
DA COSTA BEÑAT,	ESKILO,	BITTOR,
DAVANT JEAN LOUIS,	ESPARZA ELADIO,	GARMENDIA XALBADOR,
DECREPT ENTIENNE,	ETCHEGARAY JEAN,	GARMENDIA JON,
DEVAL JACQUES,	ETXABE ALFREDO,	GARMENDIA IÑAKI,
DIAZ XABIER,	ETXAIDE JON,	GARZIA JOSÉ,
DIHARTZE JEAN MARIE,	ETXANIZ NEMESIO	GAZTAÑAGA JESUS,
DOMENECH F.,	AGAPITO,	GAZTELUMENDI Illarra,
DORRONSORO J.,	ETXART NIKO,	GAZZO Michael, V,
DORRONSORO LUKAS,	ETXEBERRI JEAN	GENET J.,
DUBILLOARD R.,	BAPTISTE,	GENUA ENKARNI,
DUCASSE A.,	ETXEBERRIA MARTIN,	GEREÑO XABIER,
DUFAUD D,	ETXEBERRIA XABIER,	GHELDERODE MICHEL,
DURRENMANT F.,	ETXEBERRIA J,	GHEON H.,
DUVOISIN Kapitaina,	ETXEBERRIA JOSE	GOENAGA AIZPEA,
ECHEGOREN J.,	FRANTZISKO,	GOETHE J.W.,
EGAÑA A,	ETXEBERRIA	GOIRIA J A.,
EGAÑA GOTZON,	ANTXON,	GOLDONI K.,
EGILEGOR JOSE,	ETXEBESTE PANTALEON,	GONZALEZ J.,
	ETXEITA, EURIPIDES,	

GONZALEZ LUIS,	IRIGOIEN GILLAUME,	LARREA TORIBIO,
GOROSTIDI ELIAS,	IRIGOIEN MATTIN,	LARZABAL PIARRES,
GOROSTIDI JUAN,	IRIONDO LOURDES,	LASUEN BALENDIN,
GRAELLS G. J,	IRIZAR INAZIO,	LATXA BONIFAZIO,
GREEN G.,	IRURETAGOYENA JON,	LEGASSE MARC,
GUERRERO,	ISUSI KOLDOBIKA,	LEKUONA MANUEL,
GUILSOU PAUL,	ITHURRY JEAN,	LEON LEON,
HAMILTON P.,	ITURBE MARTIN,	LERTXUNDI ANGEL,
HARANBURU LUIS,	ITURBE ARANTZA,	LETE JUAN JOSE,
HARISPE JEAN PIERRE,	ITURBIDE MONTXO,	LETE XABIER,
HEGUIAPHAL	ITURRI LUIS MARIA,	LINAZASORO KARLOS,
MARZELIN,	IZAGIRRE KOLDO,	LIZASO PILIPA,
HILLAU M,	IZPIZUA KOLDO DANIEL,	LOPE DE RUEDA,
HIRIGARAY PANTXO,	JAUREGI'KO AGUSTIN,	LOPEZ MANU,
HUMPERT P,	JAUREGIBERRI	LOPEZ XABIER,
IBARGUTXI	MADELEINE,	LOPEZ J.,
JON KURUTZ,	JEMEIN ZEFERINO,	LOTI P.,
IBSEN H.,	JUARISTI M.,	COUSTAU,
IDIART ROGER,	KAMARA J.,	LOZA/LOSADA,
IDIEDER RAYMOND,	KARRASKEDO JAZINTO,	LOZANO A,
IGERABIDE JOSE KRUZ,	KARRASKO F,	LUKU ANTTON,
IHILDOY SEBASTIAN,	KLEIST V,	MANNET D.,
ILLARRAMENDI	KORTES M.,	MANRESA,
RAMON,	KUNDERA M.,	MARIA MANUEL,
INTXAURRAGA	LABAIEN ANTONIO	MARITXALAR,
AGURTZANE,	MARIA,	MARKIEGI FELIX,
INTZAGARAI	LABICHE E.,	MARTIN EUKENE,
ERRAMUN,	LADUCHE J,	MARTINEZ M,
IONESCO E.,	LAFITTE PIERRE,	MARTINEZ G,
IRAOLA BIKTORIANO,	LAMARQUE A,	MEKOL J,
IRAZU JOSEBA,	LANDABURU F,	MENDIBOURE JEAN
IRAZUSTA JUAN	LANDART DANIEL,	PIERRE,
ANTONIO,	LARRAÑAGA	MENDIGUREN XABIER,
IRIBARNE NIKOLE,	POLIKARPO,	

MENDIVIL GONTZAL,	ORKAIZTEGI PATRIZIO	RODRIGUEZ
MENDIZABAL J.,	ANTONIO,	ALEJANDRO,
MILLER A,	ORMAETXEA M,	ROZAS IXIAR,
MINABERRY MARIJANE,	ORTUZAR	RUIZ V.,
MIR J.,	ROBUSTIANO,	SAFFORES J P,
MIRANDE JUSTIN,	OSORO JASONE,	SAGASTIZABAL J. A.,
MITHUN,	OSPITAL ANDRÉ,	SAINT-EXUPERI ANTOINE
MITXELENA SALBATORE,	OTAMENDI JOSE LUIS,	MARIE-ROGER,
MNOUCHKINE A.,	OTAÑO PELLO MARI,	SALABER PIERRE,
MOKOROA BALERIANO,	OTEGI J,	SALABERRY ETIENNE
MOLIERE,	PADRAIC M.,	JOSEPH,
MONZON TELESFORO,	PAGOLA MANEX,	SALDUNBIDE MARTIN,
MUJIKA GREGORIO,	PANTA RHEI,	SALVAT RICART,
MUJIKA Saturnino,	PARADA IXIDOR,	SANCHEZ KAIETANO,
MUJIKA ROBUSTIANA,	PEARSE P.,	SANTAMARIA ANTON,
MUNIBE FRANCISCO	PEDRO DE JOKIN,	SANTAMARIA PATXI,
XABIER MARIA,	PEDROLO M.,	SARRIEGI PEDRO,
MURUA ERRAMUN,	PEÑA XABIER,	SASTRE J. P.,
NATHAN FERNAND,	PEREZ GALDER,	SASTRE ALFONSO,
NUÑEZ KAMARERO	PERRIER M.,	SCHILLER,
INAZIO,	PESSOA F.,	SCHMITZLER A.,
O'NEILL E,	PINTER HAROLD,	SCOTT W.,
OAR-ARTETA JOSE	PIRANDELLO LUIGI,	SECA M,
ANTONIO,	PLAUTO,	SEGARRA J. M ^a ,
OBALDIA R,	PONCELA E.,	SHAKESPEARE Willian,
OIHENARTE JAKES,	PRIESLEY J.B.,	SHAW B,
OLAIZOLA JOSE,	PUY D.,	SOPEÑA ANDRES,
OLAIZOLA ALAITZ,	QUEHEILLE P.,	SOPOKEL,
OLASAGARRE MIGEL,	RAGNAR JOSEPHONSON,	SOROA MARZELINO,
OLASAGARRE JUANJO,	REIXAR A R.,	SORRONDEGI ANTONIO,
OLMO DEL J. K.,	REKONDO MANUEL,	SOTA MANU,
ONAINDIA SANTIAGO,	REMENTERIA M,	SOTELO C.,
OÑATIBIA YON,	RODARI G.,	SOUBELET DOMINGO,
OREGI JOKIN,		STEINBECK J.,

STEINSSON G.,	UGARTEBURU IÑAKI,	WILDE OSCAR,
STRINDGER A.,	URANGA JUAN IGNAZIO,	WILLIAMS T.,
SÜSKIND P.,	URDANGARIN J. A.,	YEATS WILLIAM. B.,
TAGORE R.,	URDANPILLETA NIKOLAS,	ZABALA J. L.,
TAPIA ALEJANDRO,	URIA IÑAKI,	ZABALA ALFONSO
TARTOUR M.,	URKIA FELIX,	MARIA,
TELLERIA ANGEL,	URKIAGA ESTEBAN,	ZABALETA JUAN,
TELLERIA PATXO,	URKIJO JOANES,	ZABALETA PATXI,
TEMPORAL M.,	URREIZTIETA MARTIN,	ZALDUA I.,
TEOBALDO I,	URRUZOLA ESTANIS,	ZALDUNBIDE MARTIN,
TRUEBA D.A.,	URUÑUELA JESUS,	ZIARSOLO MANU,
TWAIN M.,	USURBILGO,	ZORROZA XABIER,
TXARTERINA AITOR,	VALLE INCLAN RAMON,	ZUBIAUR ROMAN,
UGALDE MARTIN,	VALLEJOS J. X.,	ZUBIKARAI AUGUSTIN,
UGALDE MIKEL,	VIAR NICOLAS,	ZUMALABE JOSEMI.
UGARTE A.,	VILA VICENT,	